

**Noc
Sów**

10-12.04.2015

PORADNIK PRZEWODNIKA

KROK PO KROKU

Ptaki Polskie

Ptaki Polskie

WSTĘP

Noc Sów jest ogólnopolskim wydarzeniem organizowanym przez stowarzyszenie Ptaki Polskie od 2012 roku, na które składają się coroczne wydarzenia lokalne w całym kraju.

Wspólnie z pasjonatami ptaków, a w szczególności sów pragniemy przybliżyć ludziom świat tych tajemniczych zwierząt – zwiększyć świadomość społeczeństwa na temat sytuacji i ochrony sów, a przede wszystkim uwrażliwić na ich los – zarówno dzieci, młodzież, jak i dorosłych. Wierzymy, że poprzez niestandardową edukację – w formie ciekawych, pełnych praktycznych informacji wycieczek i warsztatów – dotyczącą tej wyjątkowej grupy ptaków, wpłyniemy pośrednio również na ich ochronę.

Aby organizowana przez nas Noc Sów miała swój prawdziwy wydźwięk i znaczenie, oprócz prelekcji dotyczących różnych gatunków sów i ich biologii, wraz z naszymi wolontariuszami – Przewodnikami – opowiadamy o badaniach i metodach ich ochrony. Podczas wycieczek terenowych wspólnie poznajemy, nasłuchujemy lub wabimy sowy, dbając przy tym o ich bezpieczeństwo i spokój. Okres godowy to dla ptaków czas szczególnie trudny i stresujący, dlatego nasze działania są prowadzone tak, aby w jak najmniejszym stopniu ingerować w życie sów.

Noc Sów powstała z potrzeby serca, w oparciu o główną misję naszego stowarzyszenia: Poznaj, Pokochaj, Pomóż. Przedstawiając ludziom piękno sów – zarówno podczas prelekcji, jak i wycieczek terenowych – zaszczepiamy w nich świadomość nie tylko potrzeby ich ochrony, ale prawdziwą miłość do tej niezwykłej grupy ptaków.

Noc Sów jest wydarzeniem ogólnokrajowym, otwartym, odbywającym się w terminie 10-12 kwietnia 2015 r. Noc Sów w swoim regionie może przeprowadzić każdy, kto ma ogólną wiedzę na temat sów i pasję dzielenia się nią z innymi.

Jak to zrobić? Niezbędne odpowiedzi znajdziesz w niniejszym poradniku, który ma za zadanie ułatwić przyszłym Przewodnikom organizację całego wydarzenia krok po kroku.

PIERWSZE KROKI

Rejestracja wydarzenia w bazie Ptaków Polskich

Aby zostać Przewodnikiem Nocy Sów, musisz: (1) wybrać miejsce (miasto bądź region), w którym chciałbyś/chciałabyś przeprowadzić wydarzenie dla potencjalnych uczestników, (2) wypełnić **formularz zgłoszeniowy** i przesłać go do dnia **1 kwietnia 2015** drogą elektroniczną na adres email: ewa.strozniak@ptakipolskie.pl.

Formularz zgłoszeniowy znajdziesz na stronie www.ptakipolskie.pl w zakładce „Nasze Działania” - Noc Sów”.

Materiały pomocnicze

Po wysłaniu nam wypełnionego formularza otrzymasz drogą zestaw materiałów pomocnych przy przeprowadzeniu Nocy Sów w Twojej okolicy. W skład materiałów wchodzić będą: regulamin, niniejszy poradnik, wzór plakat wydarzenia, prezentacje multimedialne o sowach, głosy sów, zdjęcia, film przyrodniczy „Sowy Polski”, karta obserwacji, lista obecności oraz wzór informacji prasowej.

Ptaki Polskie

Zanim rozpoczniesz jakiegokolwiek przygotowania, zapoznaj się dokładnie z regulaminem Wydarzenia.

Ustalenie planu i odbiorców

Sprawdź, czy masz możliwość przeprowadzenia swojej Nocy Sów według proponowanego przez nas schematu podstawowego:

1. Prezentacja multimedialna o sowach (gatunki, głosy, biologia, badania i ochrona, sowy w kulturze),
2. Sowi quiz bądź inne zabawy/gry aktywizujące,
3. Wycieczka terenowa,
4. Wspólne ognisko.

W zależności od swoich możliwości i warunków, możesz prowadzone przez Ciebie wydarzenie wzbogacić o inne ciekawe atrakcje, konkursy itp., rozkładając je nawet na kilka dni. **Nie jest koniecznym przeprowadzenie wszystkich 4 ww. punktów programu**, przy czym kompletne działanie powinno zaowocować większymi sukcesami.

Zastanów się kto będzie głównym odbiorcą (dzieci i młodzież, dorośli, seniorzy, grupy specjalne, grupa mieszana) – czego oczekiwaliby od Ciebie jako organizatora/organizatorki. Od tego w dużej mierze zależeć będzie forma i rodzaj poszczególnych działań przeprowadzonych przez Ciebie w ramach wydarzenia.

Przykładową relację z Nocy Sów organizowanej w zeszłym roku znajdziesz na naszej stronie <http://www.jestemnaptak.pl/polecamy/relacja-z-trzeciej-ogolnopolskiej-nocy-sow>

LOKALNE PARTNERSTWA

Zastanów się, kto może pomóc Ci w organizacji wydarzenia. Najlepszym rozwiązaniem będzie kontakt z dyrekcją najbliższej placówki szkolnej. Wcześniejsza prelekcja w szkole jest dobrym krokiem do nawiązania relacji i zainteresowanie tematem. Dobrym partnerem może być także lokalny dom kultury, nadleśnictwo czy park krajobrazowy.

Od partnera będziesz potrzebował:

1. Pomocy przy promocji wydarzenia: rozwieszenia plakatów, rozesłanie informacji prasowej o wydarzeniu.
2. Udostępnienia sali wykładowej.
3. Pomocy w zorganizowaniu sprzętu: nagłośnienia, projektora, laptopa.
4. Pomocy w organizacji miejsca ogniskowego, drewna itp.

Ukaż korzyści wejścia w partnerstwo: promocja instytucji, możliwość otrzymania nagród, dalsza współpraca.

Ptaki Polskie

ZNACZENIE MEDIÓW

Sowy cieszą się szczególnym zainteresowaniem ludzi. Błędem byłoby niewykorzystanie tego w mediach. Wykorzystując przygotowany przez Ptaki Polskie wzoru informacji prasowej oraz plakat informacyjny, ogłoś o organizowanej przez Ciebie Nocy w lokalnych mediach – lokalne portale internetowe są tutaj najlepszym rozwiązaniem.

W artykule warto również przekazać uczestnikom, co powinni zabrać na Noc Sów:

1. Ciepłe ubranie i obuwie
2. Lornetki, latarki
3. Ciepły napój na wycieczkę terenową
4. Prowiant na ognisko

BĄDŹ DOSKONAŁE PRZYGOTOWANY/PRZYGOTOWANA

Sprawdzenie warunków w terenie

Przed organizacją Nocy Sów sprawdź, jakie sowy występują w Twojej okolicy. Od czasu do czasu wykonuj wabienia w pobliskich parkach, lasach, na cmentarzach. Spróbuj opracować trasy, na których istnieje możliwość spotkania sów. Naprawdę robi różnicę, czy podczas Nocy Sów uczestnicy będą mieli okazję zobaczyć sowy w terenie, czy też sowy się nie pojawiają.

Jeżeli jednak sowy nie występują w miejscowości, w której zamierzasz przeprowadzić zajęcia, nie martw się – sama prelekcja, zabawy lub gry oraz ognisko w terenie również będą ciekawą atrakcją dla lokalnej społeczności.

Aby w pełni przygotować się do tematu sów, pomocna może okazać się strona internetowa <http://sowy.eco.pl/> - prawdziwa kopalnia wiedzy o badaniach i ochronie sów.

Niezbędne dokumenty

Na stronie www.ptakipolskie.pl, w zakładce Nasze Działanie - „Noc Sów” znajdziesz wszelkie niezbędne dokumenty, aby sprawnie przeprowadzić Noc Sów.

Dzieci uczestniczące w wydarzeniu powinny mieć zapewnioną opiekę rodzica lub opiekuna, bądź przedstawić podpisaną przez rodziców lub opiekunów pisemną zgodę na uczestnictwo w wydarzeniu.

Pamiętaj o liście obecności uczestników wydarzenia, którą będą mogli wypełnić i podpisać uczestnicy. (na wszelki wypadek wydrukuj więcej niż jedną stronę – nigdy nie wiesz, ile osób przyjdzie na wydarzenie). Dzięki temu uczestnicy będą mogli na bieżąco otrzymywać informacje na temat wydarzeń i akcji realizowanych przez Ptaki Polskie.

Niezbędna do przeprowadzenia całego wydarzenia będzie również karta obserwacji, która pomoże nam uzyskać informację na temat występowania poszczególnych gatunków sów w różnych rejonach Polski.

Prezentacja o sowach

Gotową, przykładową prezentację otrzymasz po przesłaniu nam wypełnionego formularza zgłoszeniowego. W zależności od indywidualnych potrzeb i wiedzy możesz ją lekko zmodyfikować, zachowując schemat i szablon.

Ptaki Polskie

Pamiętaj, że podstawą dobrej prezentacji są przykuwające uwagę zdjęcia i niewiele tekstu. Poszczególne slajdy mają być tylko podłożem dla Twojej interesującej prelekcji, nie źródłem dokładnej informacji.

Podczas prezentacji możesz również wyświetlić jeden z filmów edukacyjnych o sowach:
- „Sowy Polski”, wydany przez Fundację Wspierania Inicjatyw Ekologicznych, dostępny na stronie: <http://www.youtube.com/watch?v=koW-6G5N-TI>;
- „Płomykówka – sowa z sąsiedztwa”, wydany przez Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”.

Przed prezentacją

Zacznij od sprawdzenia, czy sala wykładowa jest odpowiednia do przeprowadzenia prezentacji. Sprawdź, z odpowiednim wyprzedzeniem (nawet kilkudniowym), czy sprzęt działa poprawnie, czy jest dźwięk, działa połączenie z internetem. Usterki techniczne zdarzają się często i niestety bardzo zakłócają całe wydarzenie

Na samo wydarzenie przyjdź wcześniej. Nawiąż kontakt z ludźmi, którzy również przyszli wcześniej. Przedstaw się, poznaj ich stopień wiedzy, zainteresowania.

Poproś uczestników wydarzenia o podpisanie Listy Uczestników „Nocy Sów” i podanie danych kontaktowych: imienia i nazwiska oraz adresu email.

Podczas prezentacji

Stres przed wystąpieniem publicznym jest rzeczą normalną. Pamiętaj przy tym, że wszyscy na sali kibicują Ci, aby prezentacja była udana i będą Ci w tym pomagać podczas dyskusji.

Podziel prezentację na bloki: wstęp, rozwinięcie, quiz, rozdanie nagród-przypinek. Czas na podsumowanie będzie już po wycieczce terenowej.

Zacznij od przedstawienia się, idei Nocy Sów i stowarzyszenia Ptaki Polskie.

O sowach opowiadaj ciekawostki. To one najlepiej zapadają w pamięć i tworzą luźną atmosferę na sali. One też będą najbardziej zapamiętane. Żartuj, odtwórz głosy poszczególnych sów i nawiąż do dawnych wierzeń o sowach. Masz wielką przewagę, bo mówisz o rzeczach pięknych i ciekawych, a co najważniejsze – opowiadasz o swojej pasji.

Wycieczka terenowa

Wycieczkę terenową najlepiej zacząć o zmroku, który w kwietniu przypada w okolicach godz. 20.00. Wtedy sowy zaczynają być aktywne.

W trakcie oficjalnego rozpoczęcia przybliź cel, trasę i warunki jakie będą panowały w trakcie wycieczki. Bo choć Tobie może wydawać się oczywiste, że będą kałuże, błoto i inne przeszkody, to dla uczestników wycieczki już niekoniecznie. Podczas wycieczki będzie ciemno i nie będzie widać niebezpieczeństw na drodze. Sprawdź więc ścieżkę wcześniej i uprzedź uczestników. Pamiętaj, że najważniejsze jest bezpieczeństwo – ptaków i ludzi.

Pamiętaj także, aby sprawdzić, czy wszyscy mają ze sobą latarkę. Ty również zabierz dobre źródło światła (najlepiej tzw. czołówkę), i co ważne, zwłaszcza przy niskiej

Ptaki Polskie

temperaturze – koniecznie pamiętaj o zapasowych bateriach. Pomocna może okazać się również apteczka!

Pogoda, która sprzyja socom, to bezwietrzna pogoda wyżowa. Gdy wieje, sowy mogą nas nie usłyszeć i my możemy mieć problem z usłyszeniem ich. Gdy pada, sowy ograniczają swoją aktywność. Najlepsze są więc jasne, księżycowe noce. Jednak, gdy mamy ograniczony wybór co do dnia wycieczki, zaplanujmy ją tak, żeby przynajmniej w tym dniu nie było intensywnych opadów deszczu i/lub śniegu.

Wybór terenu i trasy wycieczki, to kluczowy punkt programu, szczególnie jeśli chcemy zobaczyć lub usłyszeć sowy. Przy dobrym wyborze trasy jest to bardzo prawdopodobne. Pamiętaj jednak, że nigdy nie ma gwarancji, że danego dnia zobaczymy bądź usłyszymy sowę, więc lepiej nie dawaj uczestnikom zapewnień – przyroda jest nieprzewidywalna i nie daje łatwych odpowiedzi.

Trasa wycieczki nie powinna być długa, ale urozmaicona o biotopy kolejnych gatunków sów. Jeśli nie wiesz, czy sowy zamieszkują twoją okolicę, to zwróć szczególną uwagę na takie elementy krajobrazu jak: stare parki i zadrzewienia, stare cmentarze, aleje drzew, skraje wsi z budownictwem drewnianym, opuszczone, stojące na uboczu budynki.

Wycieczkę można zgłosić policji, tak aby miała to na uwadze w czasie nocnych patroli – duża grupa osób w parku nocą lub na cmentarzu może wzbudzić niepokój sąsiadów i policji!

Bezpieczeństwo ptaków

Przekaż uczestnikom, żeby zachowywali się cicho i spokojnie. Obserwacje powinny trwać nie więcej niż 30 minut, aby niepotrzebnie nie odciągać sów od polowania. Pamiętaj, że Noce Sów odbywają się w sezonie lęgowym, a to bardzo ważny i stresujący dla sów okres.

PO NOCY SÓW

Do **26 kwietnia 2015** prześlij drogą elektroniczną na adres mailowy: ewa.stroznia@ptakipolskie.pl fotorelację wraz z krótkim artykułem (ok. pół strony A4), opisującym zorganizowaną przez Ciebie Noc Sów. Do relacji dołącz wypełnioną kartę obserwacji wraz z podpisaną listą uczestników, którzy wzięli udział w wydarzeniu.

Spośród nadesłanych fotorelacji zostaną wybrane najciekawsze, które nagrodzone zostaną ciekawymi materiałami na temat ptaków i przyrody.